

Referanser:

Arkivsak: 22/00949-4

UKM 05/22 Forandringsagenter - en oppfølging av miljø, klima og bærekraft i og gjennom Den norske kirke fram mot 2030

Sammendrag

Denne saken er en oppfølgingssak etter fjorårets behandling av UKM 5/21 Sorg, sinne, handling og håp, kirkemøtesaken «*Mer himmel på en såret jord*» (sak KM 15/21), og Kirkerådets omfattende handlingsplan for begge disse sakene i tiden 2022-2024.

Fokus er hvordan kirkens mål i disse sakene kan bli til konkret handling.

Gjennom utprøving av konkrete verktøy som *Jesus-dojo*, klimakalkulator og klimakonkurranse fra firmaet *Ducky*, og samarbeid med relevante organisasjoner som *Korsveibevegelsen*, *Etter Kristus* og *Framtiden i våre hender* i forkant av UKM skal UKM drøfte erfaringene fra slike småfelleskap:

Kan de hjelpe (unge) mennesker i dag å møte utfordringene fra klima, miljø og bærekraft? Kan de bidra til å skape oppbrudd, handling og håp i kirke og samfunn? Hvordan få hjelp til å omsette målene fra UKM og KM i 2021 i praksis? Hva betyr kristent fellesskap og trospraksis i denne sammenhengen?

Forslag til vedtak

- UKM takker DnkU for initiativet til å utvikle og gjennomføre Jesus-dojoer med overskrift *Forandringsagenter* i forkant av UKM 2022.
- UKM vil utfordre til bruk av tidsavgrensede smågrupper som møteplasser for å utfordre og støtte hverandre til å gjennomføre nødvendige endringer av vaner og livsstil.
- UKM utfordrer enkeltmennesker, menigheter og organisasjoner til å la seg inspirere av Korsveibevegelsens veivisere for å bidra til handling og forandring.
- UKM ber Kirkerådet om å bearbeide det foreliggende grunnlagsmaterialet og gjøre det tilgjengelig på www.ressursbanken.no.

Saksorientering

Bakgrunn

«Som kristne tror vi på Gud som skaper, frelser og livgiver. Derfor angår klima- og miljøkrisen kirken. Vårt oppdrag er klart: Gud er gartner og vi er skapt i hans bilde. Vi skal passe Guds hage, velge livet, elske Gud og vår neste» (UKM 2021)

Både UKM 2021 og Kirkemøtet 2021 hadde omfattende saker knyttet til temaet miljø, klima og bærekraft.¹ Allerede sakstitlene «Sorg, sinne, handling og håp» (sak UKM 5/21) og «Mer himmel på en truet jord» (sak KM 15/21) understreker omfang og alvor i disse to sakene, som begge hadde fokus på hvordan enkeltmennesker og kirke kan bidra til den nødvendige reorienteringen og snuoperasjonen innen 2030 som verden har satt seg som mål, gjennom FNs klimaavtale fra Paris 2015 og FNs bærekraftsmål fra samme år. Det er ingen tvil om at det haster å komme fra ord til handling og omsette fromme ønsker og gode mål til konkret praksis.

UKM 2021 formulerte i denne sammenheng en drøm for kirken: «Kirken utarbeider en felles forståelse og fortelling om hva som står på spill, og hvilket ansvar vi, som kristne, har til å engasjere oss, samt vår forpliktelse for de fattige som rammes i særlig grad av klimaendringer. Kirken tror på, lever og forkynner i ord og handling et godt budskap om frelse og forsoning for alle mennesker og hele skaperverket! I 2030 skal folk vite at vern om skaperverket, klima og rettferdighet er viktige områder for kirkens tale og handlinger. Barn, ungdom, unge voksne og eldre samarbeider tett om dette. Ildsjeler finner fellesskap, inspirasjon og handlingsrom både i sine lokale menigheter og i samarbeid med kristne organisasjoner i sentrale kampanjer etter et nytt tiår for endring i kirke og samfunn. Menigheter og fellesråd deltar og samarbeider i sine lokalsamfunn og i nettverk i sine prostier og bispedømmer. Sammen skal vi stole på Guds løfter og bruke våre ressurser...»

Da blir spørsmålene: Hvordan kommer man dit? Hvordan praktiseres oppbrudd, handling og håp, både av enkeltmennesker og i fellesskap? Søken etter mulige svar på disse spørsmålene var motivasjonen for DnkU til å sette en sak om miljø, rettferd og bærekraft på nytt på agendaen til Ungdommens kirkemøte i 2022.

Veivisere, ressurser og verktøy

Man kan lett føle seg overveldet og maktesløs overfor de store utfordringene på feltet. Samtidig finnes en del veivisere, ressurser og verktøy, både når det gjelder den klima- og miljøfaglige og den teologiske siden av dette engasjementet. Utfordringen er å sette disse sammen til et helhetlig konsept. DnkU vil i denne saken peke på fire miljøer: *Korsvei-bevegelsen*², nettverket *Etter Kristus*³, organisasjonen *Framtiden i våre hender* (FIVH)⁴, og det unge og innovative selskapet *Ducky*⁵. Sistnevnte har spesialisert seg på å utvikle praktiske verktøy som hjelper enkeltpersoner til å registrere klima- og miljøfotavtrykk i sine liv. På samme tid skal bruk av deres verktøy være både lærerikt, effektivt og gøy.

Forandringsagenter - utprøving av fire Jesus-dojoer i forkant av høstens UKM (uke 34-39)

I utprøvingen og kombinasjonen av ulike elementer fra disse miljøene har DnkU valgt til å gjennomføre fire Jesus-dojoer (tidsavgrensede, handlingsorienterte

¹ UKM 05/21 Sorg, sinne, handling og håp, og KM 15/21 Mer himmel på en såret jord

² <http://www.korsvei.no/>

³ <https://www.etterkristus.no/>

⁴ <https://www.framtiden.no/>

⁵ <https://www.ducky.eco/>

småfelleskap) i forkant av UKM i tiden fra midten av august (uke 34) til utgangen av september (uke 39).

Kirkerådet har i løpet av våren 2022 kontaktet alle de nevnte miljøene ovenfor og drøftet utformingen. På bakgrunn av dette er det utviklet nettressurser⁶ for i alt 6 samlinger. På samlingene snakker man om ulike tema, men i hele perioden skal deltakerne ikke minst prøve ut konkrete tiltak i eget liv, i en slags treningsleir⁷, bl.a. ved å teste ut to av Duckys verktøy for å registrere egen klimapåvirkning. Innholdet er strukturert med utgangspunkt i Korsveis fire veivisere: Søke Jesus Kristus, bygge fellesskap, leve enklere og fremme rettferdighet, og hovedfokus er miljø, rettferd og bærekraft.

Nettsidene til Forandringsagenter skal presentere nødvendig info for innhold og struktur i samlingene, samt tilhørende faktaark og lenker til mer informasjon til de enkelte temaene. Dessuten skal både Korsvei, Etter Kristus og Framtiden i våre hender produsere video-innledninger til enkelte temaer. Nettsidene ligger i første omgang på www.grønnkirke.no. De kan underveis og i etterkant videreutvikles, og kan, hvis erfaringene er gode, bli til en egen ressurs på Ressursbanken for bruk i menigheten og i ungdomsarbeidet.

Helt sentralt i Jesus-dojoene er kombinasjonen av ukentlige samlinger og utprøving av nye praksiser mellom samlingene, både individuelt og som gruppe. På samlingene skal deltakerne drøfte sine praktiske erfaringer. Sammen skal man forsøke å lære nye vaner, samt endrede tenke- og handlemønstre - et eksperiment om gangen.

Ungdomsperspektiver

Mer enn i andre faser av livet er ungdom på leting etter sin egen identitet. Hvem er jeg? Hvilke verdier ønsker jeg å stå for? Hva bekymrer meg? Hvilke valg har jeg egentlig? Hvilken rolle spiller troen på Gud og erfaringer med kirken i mitt liv? Unge lever i spenningen mellom muligheter og fremtidsdrømmer for jobb, karriere, kjæreste og familie på den ene siden, og mørke skyer på framtidshorisonten på den andre siden. Krigstrusler, hatretorikk, migrantkrisen, og ikke minst utfordringene fra klima, miljø og bærekraft, skremmer. Noen trekker på skuldrene og ser en annen vei, andre er redde og resignerer. Noen kjenner klimaangst og økologisk sorg på kroppen, noe som også ble tydelig under behandlingen av denne tematikken på UKM og KM i fjor. Derfor er det spesielt viktig å utforske hvordan handling, engasjement og fellesskap kan gi mot og håp.

Teologiske og kirkehistoriske perspektiver

Kirkens historie begynner med hendelsene i påsken og pinsen. Den oppstandne Jesus møter livredde og vettskremte disipler som akkurat da opplever en livskrise av dimensjoner. Dette møtet forandret deres liv radikalt. Siden har kristne søkt fellesskap med Jesus og med hverandre. De har delt, levd enkelt og fremmet rettferdighet. De første kristne tiltrakk seg flere og flere, og forandret mennesker og samfunn over hele verden. Det samme har gjentatt seg mange ganger i kirkens historie: Historiene om og eksemplene til Frans av Assisi i Italia på 1200-tallet, Hans Nielsen Hauge i Norge på 1800-tallet, samt utallige andre kvinner og menn, kan inspirere oss til å være forandringsagenter i dag. De ble radikale etterfølgere av Jesus i sin tid.

I fellesskap

Etterfølgelse av Jesus Kristus skjer sammen med andre mennesker. Ensomme ildsjeler vil lett brenne ut. Mennesker generelt, og kristne spesielt, trenger hverandre, og må bygge fellesskap og nettverk.

⁶ <https://kirken.no/nb-NO/gronnkirke/forandringsagenter/>

⁷ Mer om Jesus-dojo: <https://www.etterkristus.no/ekr/2020/8/24/stian-kilde-aarebrot-snakker-om-jesusdojo>

Gjerne med venner og likesinnede, men like gjerne på tvers av alle skillelinjer som alder, troserfaringer og overbevisninger. Bibelen gir mange bilder for dette fellesskapet: Vi er en kropp, grener på et vintre, søsken. Vi kan bære hverandres byrder, lytte til hverandres bekymring, dele sorg, trøste og gråte sammen. Vi kan skrike og klage sammen; aksjonere, demonstrere og «klimabrøle»; jobbe med klimaangst og økosorg. Troen kan gi håp, glede, takknemlighet og mot. Den kan skape trygge rom som gir den enkelte et hjem. Slike fellesskap kan være fysiske og små, knyttet til en lokal menighet. Men de kan også gå på tvers – være økumeniske, interreligiøse, globale og digitale på samme tid. Og de kan gå på tvers av generasjoner. Det finnes mange eldre, for eksempel i Besteforeldrenes klimaaksjon, som kan være deltakere, samtalepartnere og «medagenter» for engasjerte ungdommer.

Det er lov å drømme: Flere, etter hvert mange, slike småfellesskap kan danne et nettverk. De kan være kilder til engasjement og deltakelse i kirke og samfunn, og deres verdier kan prege, gjennomsyre og fornye etablerte strukturer i kirken, organisasjonene og samfunn. Slik kan de styrke verdier som undring og takknemlighet, mot og håp, tro og tillit, tilhørighet og ansvarlighet.